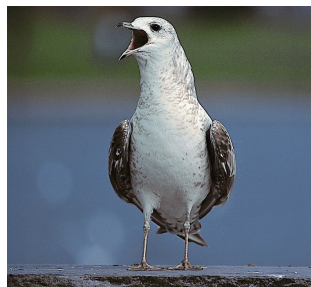

Sentrum

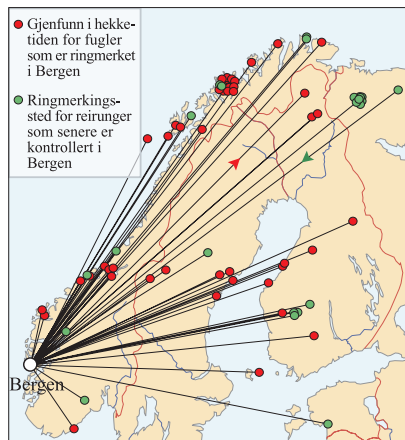
BYPARKEN

Det er neppe sant at sultne studenter har forgrepet seg på duaske stokkender i BYPARKEN i vårknipen, slik vandrehistoriene vet å fortelle. Men det er ikke uvanlig å se studenter som kaster seg over parkens frie fugler, og tvibholder på dem. De ringmerker fuglene. Derfor vet vi en god del om fuglene i Byparken.

Fiskemåse.
(Ingvar Grastveit)

Under:
Kart som viser
hvor fiske-
måsene som
overvintrer i
Bergen, har
sin opprinnelse.
(Alf Tore Mjos/
Eva Bjørseth)

Rododendron

Med sur jord og mildt klima er Bergen ideell for rododendron. Den eviggrønne planten med sin overdådige blomsterprakt kom på mote i bergenske kjøpmanns- og skipsrederbager i 1880-årene. I 1987 ble Bergen erklært Rododendronens by, og noen få år senere var verdens første rododendrarium en realitet. De fleste rododendronartene kommer fra Himalaya-området, men den vanligste i Bergen, *R. catawbiense*, stammer fra Amerika. Til sammen finnes det over 20 000 hybrider av planten. (Foto: Svein Nord)

Fuglelivet i Byparken er rikest om vinteren. Da er det vanskeligst å skaffe mat; derfor lokker byen og matbitene som forbipasserende folk legger igjen. Fugler som ikke liker brødmat, har lite i Byparken å bestille.

Men fugler lever ikke av brød alene. Det ville trolig gitt mangelsykdommer. Når hekketiden nærmer seg, må fugler ha proteinrik animalsk kost for å kunne produsere egg. Slikt finnes knapt i Byparken. Mens det i kalde perioder om vinteren kan være godt over tusen stokkender samtidig ved Smålungeren, er det derfor så godt som tomt i slutten av april. Disse stokkendene er for det meste lokale hekkfugler. En telling i 1983 viste at det hekket ca. 460 par stokkender på Bergenshalvøyen. Mange av dem søker mot byens parker vinterstid.

Vel så tallrike i Byparken er måsene; fiskemåse og gråmåse er vanligst. Selv om begge er vanlige hekkfugler i skjærgården i Hordaland, kommer flesteparten av måsene i By-

parken fra helt andre områder. Det er ringmerket mange hundre fiskemåser i Byparken. En rekke av dem er gjenfunnet i Finland og Sverige, noen også i Russland. Det finnes fugler som kommer tilbake år etter år. En fiskemåse som Alf Tore Mjos ringmerket i Byparken 24.11.1984, ble kontrollert samme sted 13.1.2000 – fremdeles frisk og rask. Det sier det meste om måsens levealder, og faktisk litt om ringmerkerens også.

Den nordamerikanske ringnebbmåsen ligner svært på en fiskemåse, og vil derfor ofte bli feilbestemt. Årlig påtreffes noen ringnebbmåser i Europa. Man har antatt at det dreier seg om fugler som har drevet med vinden over Atlanteren – og dermed blitt fortapt i den store verden. Hele 20 av 24 norske funn av arten er gjort i Byparken etter at den første ble oppdaget i 1982. Flere har returnert til Bergen den påfølgende vinter. At en turist som først har sett Bergen, gjerne kommer tilbake om anledningen byr seg, er jo ikke mer enn naturlig.

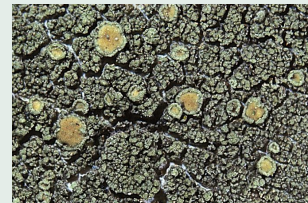
NYGÅRDSPARKEN

NYGÅRDSPARKEN ble anlagt tidlig på 1880-tallet, etter et initiativ fra legene KLAUS HANSSEN og JOACHIM WIESENER. Det ble plantet sjeldne planter og trær; satt opp skulpturer og gravd ut dammer for prydflugt og fisk. I 1901 ble en last med 100 gullvederbuker og 500 karper sendt til Bergen fra den da polske byen Berneuchen. Underveis døde mange av fiskene, men 54 gullvederbuker og 296 karper overlevde og ble satt ut i den nyanlagte nedre dammen i Nygårdsparken. Denne importen har trolig vært opphavet til alle gullvederbukbestandene i Norge, blant annet i Skårsvatnet i Kvam (R489).

Gullvederbukken i Nygårdsparken døde ut vinteren 1926 eller 1927. Karpene er også vekke. Etter at parken ble kommunal i 1947, har det ikke vært satt ut nye karpfisker. Men flere eksotiske fugleslag, blant annet flere svanearter, er satt ut. Ettersom trærne har vokst seg gamle og høye, har parken også blitt attraktiv for flere naturlige forekommende fuglearter. Nygårdsparken har således en god bestand av både ringdue og den etter hvert mer uvanlige tyrkerduen. Mest bemerkelsesverdig er likevel en liten, men tiltakende flokk av kjernebitere (bildet), som hvert år kommer hit for å overvintre. Arten er under ekspansjon i Norge, men Nygårdsparken er eneste sted i Hordaland at arten opptrer bortimot regelmessig.

Villén Vedeler

Bylav er en spesiell lavart som vokser på noen trær i Nygårdsparken. Arten finnes kun i byer og tettbygde strøk fordi den i motsetning til andre lavarter trives på steder med høy luftforurensning (Tor Tonsberg)

Nygårdsparken på 1920-tallet. Legg merke til besjene i bakgrunnen.